

ALBER KAMYUNING "BEGONA" ASARIDA EKZISTENSIALIZM.**Hayitboyeva Dilnoza Ne'mat qizi***O'zMU talabasi*hayitboyeva03@gmail.com

97-120-66-61

Annotation: *This article talks about the work "The Stranger", which is considered one of the famous works of Albert Camus and has its place and importance in world literature, why this work is so popular and the unique character and characteristics of the characters of this work.*

Аннотация: *В данной статье рассказывается о произведении «Незнакомец», которое считается одним из известных произведений Альбера Камю и имеет свое место и значение в мировой литературе, почему это произведение так популярно и об уникальном характере и характеристиках персонажей этого произведения.*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada Alber Kamyuning mashhur asarlaridan biri hisoblangan, jahon adabiyotida o'z o'rni va ahamiyatiga ega bo'lgan "Begona" asari, bu asarning nima sababdan bunday atilishi va ushbu asar qahramonlarining o'ziga xos xarakter va xususiyati haqida so'z yuritiladi.*

Key words: existentialism, humanity, pure love and affection, alienation.

Ключевые слова: экзистенциализм, человечество, чистая любовь и привязанность, отчуждение.

Kalit so'zlar: ekzistensializ, odamiylik, sof sevgi va muhabbat, begonalik.

"Bilamizki, har qanday badiiy asarda insonga xos bo'lgan fazilat va illatlar ifoda etiladi. Hatto hayvonlar to'g'risida bitilgan ertaklarning ham tag zaminida insoniy tuyg'ular yotadi. Tuyg'ular esa faqat aql orqali emas, balki ko'ngil, yurak orqali seziladi".²⁸

Kamyu odob-axloqqa oid haqiqatgo'ylik, samimiylik, erksevarlik va insonparvarlik kabi fazilatlatlarni ulug'lagan. Yolg'onning har qanday ko'rinishiga nafrat bilan qaragan, insoniyat mavjud bo'lishining ijtimoiy va tabiiy ibtidolarini bir – biriga zid qo'ygan. Balki shu tariqa, Kamyuning « Begona » romani (« L'etrenger ») shov-shuvlarga sabab bo'lgandir. Ushbu asar kichik hajmli bo'lganligi bois, ba'zan uni qissa deb ham atashadi. Asar fransuz ekzistensializmining yirik namoyondasi Alber Kamyuning eng markaziy ijod mahsullaridan biri hisoblanadi.

Alber Kamyu "Begona" asarida ekzistensializmni shunday ochib berganki, asar qahramonlarining bu asarda mavjudligi, ularning qo'rquvi, muhabbati va shu kabilar yorqin namoyon bo'lgan. Asarning "Begona" deb nomlanishiga sabab, bizning fikrimizcha uning bosh qahramoni hech kim . To'g'ri balki do'stlari bordir ammo

²⁸ S. Ahmedov, R. Qo'chqorov, Sh. Rizayev. Adabiyot. 6-sinf. – T.: "Ma'naviyat". 2017. 7-bet.

atrofidagilar ayniqsa g'aribxonadagilar nazdida u onasi uchun xuddi begona inson sifatida qaralgan chunki hatto onasining o'limi ularning nazarida u uchun xuddi begonaning o'limidek qabul qilishgan bunga sabab esa u onasining tobuti oldiga kelganida hech narsa bo'lmagandek qorovul bilan birgalikda o'sha yerda qahva ichib sigareta chekib o'tirgan. U onasining o'limiga barchaning ko'zida beparvo ko'ringan bo'lsada lekin uning onasiga bo'lgan muhabbati onasiga bolgan hurmatini o'zidan boshqaga ko'rsatmas edi. Hattoki u g'aribxonadan kelgan xatga ishongisi ham kelmay balki o'lmagandir degan o'yni ham xayolidan o'tkazadi. Hatto buni sud jarayonida qanchalik tushuntirsada lekin buni hech kim inobatga olmaydi afsus.

A.Kamyu bu asarida dunyoda go'zallik, muhabbat, nafislik kabi tuyg'ular ham borligini mavjudligini aks ettirgan holda asarda eng go'zal joyni dengiz bo'yini aks ettirgan u yerda janob Merso o'z mashuqasini uchratishini u qizni sevmasada lekin qiz uni jonidan ortiq ko'rishini tasvirlaganlari eh bu qanday go'zal qilib yoritib berilgan asarda.

Bu asarda Mersoning "muhabbatidan" tashqari yana bir sevgi tarixi haqida gap ketadi, bu Mersoning onasi g'aribxonaga borgandan keyingi bir muhabbat qissasidir. U yerda bir chol kimningdir onasi bo'lgan bir ayolni ko'rib qolib uni jon dilidan sevib uni ardoqlab yuradi. Uni xuddi Majnunga qiyoslasa arziydi. Chunki u sevgisidan ajralgandan keyin hech kim bilan ham suhbatda bo'lmay kun-u tun uni esidan chiqazolmaydi, hatto uni qabrga qo'yishga borayotganda ham cho'lning jazirama issig'iga qaramay yo'lning yarmidan kesib o'tib uning oldiga borishi, yo'l davomida bir muddat xushidan ketib, o'ziga kelgandan keyin yana yo'lda davom etganlari mana buni haqiqiy muhabbat haqiqiy sevgi desa arziydi.

Kamyu bu asarida sevgi muhabbatni yoritibgina qolmay undagi sadoqatni ham yoritib bergan, chunki asarda Mersoning do'sti xotining akasidan qo'rqar va shunchalar qo'rqsa hamki undan o'ch olishga harakat qilardi. Bir kuni yana o'sha dushmanlari do'stini taqib qilib yurganda u yolg'iz edi va ular u yerdan tezroq ketishga harakat qilishar edi, chunki o'shanda ketmasa Mersoning do'sti yoki xotining akasi o'lishi muqarrar edi. Lekin taqdirdan qochib qutilib bo'lmaydi, ikki do'st dengiz bo'yida bamaylixotir sayr qilib yurganlarida yana o'sha dushmanlar yo'llarini to'sib qolishdi va endi yana uyga qaytamiz deganda do'stini yaralashdi, ular ko'pchilik ikkalasining kuchi ham yetmasdi, ularni mag'lub qilishdi, shundan keyin ular uyga qaytishdi, lekin Merso yana qayta o'sha yerga borishga ahd qildi lekin ulardan o'ch olgani emas balki tinchlanish uchun. Lekin qay ko'z bilan ko'rsinki salqin qoyatosh oldida chashma bo'yida yana o'sha bezorilar. Ular uni ko'rib pichoqlarini tayyorlab turishardi va uning quyoshning jazirasida adoyi tamom bo'layotganidan miriqib zavqlanishardi. Shunda Merso do'stining yaralanganini, quyoshning ayamay qizdirayotganini, bezorilarning uni mazax qilayotganini, buning ustiga pichoqqa tushayotgan quyosh nuri Mersoni ko'zini olayotgani, xullas hammasi bir bo'lib uning toqatini toq qilgandi. U do'sti bilan yurganda do'sti bir to'pponcha ko'rsatgandi, xotining akasini o'ldirish uchun olib yurganini aytgandi, lekin hech kim uni bu yo'ldan qaytarish maqsadida uni

qo'ldan to'pponchani olib qo'ymadi, aksincha cho'ntagiga solib qo'yishdi. Shunda cho'ntagidagi to'pponcha esiga tushib, bezorilardan birini otib tashlaydi. Shu o'rinda Kamyu asarda hech qachon hech bir kimsa hech narsadan qochib qutilib bo'lmasligini aks ettirgan. Sud jarayonida sudya va prokuror uchun Bosh qahramonga uning yonida yurgan qiz shunchaki mashuqasi bolsa shunchaki bir bezorining onasi esa shunchaki bir qari ayol sifatida talqin etilgan. Ularning fikricha ular Mersoga begona. Lekin aslida bunday emas. To'g'ri balki qahramonimiz onasiga begonalardek o'zini tutgan bo'lsa bunga bir nechta sabablarni keltirishimiz mumkin. Birinchidan u onasi oldida bo'lgan taqdirda ham unga yaxshi qarolmasdi, chunki uning oylik maoshi uning o'ziga arang yetardi hatto bir hamshira chaqirib o'zini qaratishga qurbi yetmasdi. Mana shuning uchun ham u onasini g'aribxonaga topshirgan edi. Bilamizki mehr ko'zda deyiladi, uzoq muddat ko'rmagandan keyin, onasiga bo'lgan muhabbati so'ngandir deyish mumkin; ikkinchidan hammamizga ayonki chet mamlakatlarda ota-ona farzandini voyaga yetgan kundan boshlab uyidan chiqazib yuboradi. Mustaqil bo'lishni o'rgansin deb, lekin o'ylashmaydiki farzandi bu yog'iga ota-onasiga nisbatan mehrni his qilmay bemehr bo'lib qolishini; uchinchidan shunday odamlar borki bu hayotda qanday qiyinchilikka duch kelmasin hammasini ichiga yutib hammaga oshkora qilmaydilar chunki ular aytganim bilan oshkora qilganim bilan hech kim menga yordam berolmaydi, hattoki Xudo ham deya o'zlarini ovuntiradilar, ular hatto xudoning borligiga ham ishonmaydilar. Ular ateistlar hisoblanadilar - yani xudosizlardir. Bundaylar hech bir dinga e'tiqod qilmaydilar. Bosh qahramonimiz ham xuddi mana shu toifadagi odamlar sirasiga kiradi u o'zini hamma narsaga beparvolarcha tutadi, hattoki onasing o'limi-yu odam o'ldirganida ham. Unga qamoqdaligi paytida ham tavba qilishlarini xudodan madad so'rashlarini yagona yordam beruvchi xudoning o'zi ekanligini aytishsada u hech kimga hatto xudoga ham ishonmasligini takror-takror aytadi. U sudda bor haqiqatni aytganida unga hech kim ishonmayotganiga yana bir bor ishonchi komil boladi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak , "Begona" asarining bosh qahramoni bo'lmish janob Mersoning xatti-harakati, xarakter-xususiyati bizning mentalitetga tog'ri kelmadi. Buning ustiga, u bu dunyoda o'zidan boshqaga hattoki xudoga ham ishonmaydi. Bu asarni o'qib turib shunday xulosa qilish mumkinki birinchi o'rinda o'zbek bolib tug'ilganimizga mingdan- ming shukronalar aytsak ham oz, chunki bunday jamiyatga qo'shilmaydigan, o'zidan boshqa hech kimga ishonmaydigan shaxs bo'lib yetishgandan ko'ra bu hayotda odamzodning yashamagani maqul.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Kamyu, Albert. Ijod va erkinlik . (Fransuz tilidan tarjimasi) M Rainbow, 1990
2. Kamyu, Albert. Sizif haqidagi afsona. Isyonkor odam

3. Albert Kamyu Albert Kamyu (fransuz tilidan tarjimasi). Minsk, p. Kamyu, Albert. Chet ellik. Vabo. Yiqilish.
4. Daftarlardan [Matn] Albert Kamyu per. fr dan. M AST, 2003. - Fokin, Sergey. Albert Kamyu. Roman. Falsafa. Hayot. S. L. Fokin. Sankt-Peterburg Aletheya, 1999.
5. Littérature française. Le XX siècle. II. 1920- par Germaine Brée.
6. Littérature française aujourd'hui par Pierre Brée.
7. Hayitboyeva, D., & Shaxobiddinova, S. (2023). EKOTURIZM TUSHUNCHASI VA UNING NAZARIY ASOSLARI. *Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры*, 3(5 Part 2), 101-104.
8. Hayitboyeva, D., & Shaxobiddinova, S. (2023). EKOTURIZM TUSHUNCHASI VA UNING TURLARI. *Евразийский журнал академических исследований*, 3(5 Part 4), 107-110.
9. Shaxobiddinova, S. M. Q., & Hayitboyeva, D. N. M. Q. (2022). LINGVOKULTUROLOGIK TERMINLAR LUG'ATINING NAZARIY ASOSLARI. *Academic research in educational sciences*, 3(5), 1338-1343.
10. Shaxobiddinova, S. M., & Ne'mat qizi Hayitboyeva, D. LINGVOKULTUROLOGIK TERMINLAR LUG'ATINING NAZARIY ASOSLARI.
11. Hayitboyeva, D., & Shakhobiddinova, S. (2023). TOURISM ECONOMICS AND MANAGEMENT. *International Bulletin of Applied Science and Technology*, 3(6), 279-283.
12. Hayitboyeva, D., & Shakhobiddinova, S. (2023). SPECIFIC FUNCTIONS OF THE MODERN TOURIST MARKET. *International Bulletin of Applied Science and Technology*, 3(6), 275-278.
13. Jumanazarova, Hayitboyeva H. D. (2023). ZAMONAVIY DUNYODA FRANSUZ TILI.
14. Shaxobiddinova, S., & Hayitboyeva, D. (2022). FRENCH NATIONAL CULTURAL EXPRESSIONS. *Science and Innovation*, 1(2), 186-190.